

10.Sınıf FELSEFE 2.Dönem 2.Yazılı

Yazilidayim.net - Masalcidede.com

Soru 1 (Ahlak Felsefesi): "Evrensel bir ahlak yasası mümkün müdür?" sorusuna "Hayır" diyen Hazcılık (Hedonizm) ve Bencilik (Egoizm) görüşlerini açıklayınız. Bu görüşlerin neden ortak bir ahlak yasasına karşı çıktıklarını bireysel çıkar kavramıyla ilişkilendirerek belirtiniz.

Cevap: Hedonizm, her bireyin kendi hazzını aradığını; Egoizm ise her insanın kendi çıkarını her şeyin üstünde tuttuğunu savunur. Hazlar ve çıkarlar bireyden bireye değiştiği için, herkes için geçerli tek bir yasanın olması imkansızdır. Bu görüşlere göre ahlak, evrensel bir kural değil, bireyin kendi mutluluğunu veya menfaatini maksimize etme çabasından ibarettir.

Soru 2 (Sanat Felsefesi): Estetik ile Sanat felsefesi arasındaki farkı açıklayınız. Doğadaki bir gün batımının güzelliği ile bir ressamın çizdiği gün batımı tablosunun güzelliği arasındaki kavramsal ayrımı "estetik nesne" üzerinden tartışınız. **Cevap:** Estetik, hem doğadaki hem de sanattaki güzelliği konu alan geniş bir alan iken; sanat felsefesi sadece insan eliyle yapılmış sanat eserlerini konu alır. Doğadaki gün batımı bir doğa olayıdır ve sanat eseri değildir; ancak ressamın tablosu, sanatsal bir kaygıyla ve belirli bir üslupla oluşturulmuş "estetik bir nesne"dir. Sanat felsefesi, doğadaki güzelliğin nedenlerini değil, insanın yaratıcı gücünün ürünü olan eserlerin niteliğini ve anlamını sorgular.

Soru 3 (Siyaset Felsefesi): Jean-Jacques Rousseau'nun "Genel İrade" kavramını açıklayınız. Bireysel çıkarların toplamı ile toplumun ortak iyiliği arasındaki ayrımı yaparak, meşru bir iktidarın nasıl oluşması gerektiğini belirtiniz. **Cevap:** Rousseau'ya göre genel irade, her bireyin kendi bencil çıkarlarını bir kenara bırakıp toplumun ortak iyiliği için karar vermesidir. Meşru bir iktidar, sadece çoğunluğun istediğini yapan değil, tüm halkın ortak faydasını gözetken bu genel iradeye dayanmalıdır. İnsanlar, kendi koydukları yasalara itaat ettikleri sürece gerçekten özgürdürler ve iktidar gücünü bu toplumsal bütünden almalıdır.

Soru 4 (Siyaset Felsefesi): Liberalizm ve Sosyalizm görüşlerini "İdeal Düzen" arayışında öne çıkardıkları temel değerler (özgürlük ve eşitlik) açısından karşılaştırınız. Her iki görüşün de devletin ekonomideki rolüne dair bakış açılarını analiz ediniz. **Cevap:** Liberalizm, bireysel özgürlükleri ve mülkiyet hakkını merkeze alarak devletin ekonomiye müdahalesinin en az düzeyde olmasını savunur. Sosyalizm ise ekonomik ve toplumsal eşitliği öncelikli görerek, kaynakların adil dağıtımı için devletin ekonomiyi planlamasını ve kontrol etmesini savunur. Liberalizmde "özgürlük" piyasa rekabetiyle sağlanırken, sosyalizmde "eşitlik" sınıfsal farklılıkların ortadan kaldırılmasıyla hedeflenir.

Soru 5 (Din Felsefesi): "Teolojik (Dinsel) Kanıt" veya "Düzen ve Gaye Kanıtı" olarak bilinen argümanın temel dayanaklarını açıklayınız. Evrendeki hassas dengeler ve uyumun (örneğin; gözün yapısı veya ekosistem), bir yaratıcının varlığına nasıl delil teşkil ettiğini muhakeme ediniz. **Cevap:** Düzen ve gaye kanıtı, evrenin kör bir tesadüf eseri olamayacak kadar karmaşık ve mükemmel bir uyuma sahip olduğunu savunur. Bir saatin dahi bir yapıcısı varsa, muazzam büyüklükteki ve hassaslıktaki evrenin de bilinçli bir tasarımcısı olması gerekir. Evrendeki her parçanın bir amaca hizmet etmesi, bu düzenin arkasında üstün bir akıl ve iradenin bulunduğu göstergesi olarak kabul edilir.

Soru 6 (Din Felsefesi): Deizm ve Panteizm (Kamu Tanrıçılık) görüşlerini Tanrı-Evren ilişkisi açısından karşılaştırınız. Deist bir Tanrı anlayışı ile Panteist bir Tanrı anlayışının evrene müdahale konusundaki farklarını belirtiniz. **Cevap:** Deizm, Tanrı'nın evreni yarattığını ancak sonrasında ona müdahale etmediğini (vahy, peygamber göndermediğini) savunur; Tanrı evrenin dışındadır. Panteizm ise Tanrı ile evreni bir ve aynı görür; "Her şey Tanrı'dır"

10.Sınıf FELSEFE 2.Dönem 2.Yazılı

Yazilidayim.net - Masalcidede.com

anlayışına dayanır. Deizmde Tanrı emekli bir saatçi gibi dışarıdayken, panteizmde Tanrı evrenin her zerresinde ve doğanın içindedir.

Soru 7 (Bilim Felsefesi): Bilimin temel özelliklerinden olan "Evrensellik", "Eleştirelilik" ve "Mantıksallık" kavramlarını açıklayınız. Bilimin, kendi sonuçlarını sürekli denetime tabi tutmasının (kendini düzeltme mekanizması) bilimsel ilerleme için neden hayati olduğunu belirtiniz. **Cevap:** Evrensellik bilginin herkese açık olmasını, eleştirelilik her türlü kuşkuya ve denetime açık olmasını, mantıksallık ise çelişkisiz olmasını ifade eder. Bilim, mutlak doğrular peşinde koşsa da her zaman yanlışlanabileceğini kabul ederek ilerler. Hataların yeni gözlemlerle düzeltilmesi, bilimin dogmatikleşmesini engeller ve bilginin gerçeğe her geçen gün daha da yaklaşmasını sağlar.

Soru 8 (Bilim Felsefesi): Bilim ve Felsefe arasındaki ilişkiyi, bilimin felsefeden ayrılma süreci ve günümüzde felsefenin bilim üzerindeki "meta-teorik" (bilimi sorgulayan) rolü üzerinden değerlendiriniz. **Cevap:** Başlangıçta tüm bilimler felsefenin içinde ("doğa felsefesi") yer alırken, yöntemlerinin kesinleşmesiyle tek tek ayrılmışlardır. Ancak bilim; kendi yöntemini, sınırlarını ve etik sonuçlarını kendi başına sorgulayamaz. Felsefe, bilimin ne olduğunu, varsayımlarını ve elde edilen bilginin insanlık için anlamını sorgulayarak bilime bir üst bakış açısı sağlar; yani bilimin kavramsal altyapısını denetleyen bir rehber görevi görür.